

ПРИКЛАДНІ ПИТАННЯ СУЧАСНОЇ МОРФОЛОГІЇ

**Матеріали науково-практичної конференції з
міжнародною участю, присвячена 100-річчю від дня
народження професорки Вікторії Антонівни Малішевської**

Професорка Малішевська Вікторія Антонівна (1922-2010)

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
БУКОВИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Всеукраїнська громадська організація
«НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО АНАТОМІВ, ГІСТОЛОГІВ, ЕМБРІО-
ЛОГІВ ТА ТОПОГРАФОАНАТОМІВ УКРАЇНИ»

Матеріали науково-практичної конференції з міжнародною участю
«**ПРИКЛАДНІ ПИТАННЯ СУЧАСНОЇ МОРФОЛОГІЇ**»,
присвячена 100-річчю від дня народження
професорки **ВІКТОРІЇ АНТОНІВНИ МАЛШЕВСЬКОЇ**

Чернівці,
23-24 березня 2022 рік

УДК 611(063)

П 75

Прикладні питання сучасної морфології: матеріали науково-практичної конференції з міжнародною участю, присвячена 100-річчю від дня народження професорки Вікторії Антонівни Малішевської. Чернівці. Медуніверситет. 2022. 144 с.

За редакцією професора О.М. Слободяна

У збірнику представлено матеріали науково-практичної конференції з міжнародною участю «Прикладні питання сучасної морфології», присвяченої 100-річчю від дня народження професорки Вікторії Антонівни Малішевської. Публікації присвячені: спогадам учнів про Вікторію Антонівну Малішевську – ученого, організатора, учителя, людину; статеві-віковій та індивідуальній анатомічній мінливості органів і систем організму; порівняльній та функціональній морфології органів і систем організму в онтогенезі; досягненням анатомо-експериментальної хірургії; пріоритетам викладання клінічної анатомії та оперативної хірургії.

Матеріали друкуються у авторській редакції. За вірогідність викладених наукових даних і текст матеріалів відповідальність несуть автори

ЗМІСТ

СПОГАДИ УЧНІВ ПРО ВІКТОРІЮ АНТОНІВНУ МАЛШЕВСЬКУ – УЧЕНОГО, ОРГАНІЗАТОРА, УЧИТЕЛЯ, ЛЮДИНУ	7
Слободян О. М., Вовк О. Ю., Кашперук-Карпюк І. С. ЖИТТЄВИЙ ШЛЯХ ТА ЗДОБУТКИ ПРОФЕСОРКИ МАЛШЕВСЬКОЇ ВІКТОРІЇ АНТОНІВНИ (до 100-річчя від дня народження Вікторії Антонівни Малішевської)	8
Слободян О. М. УВІЧНІСТЬ З ВЧИТЕЛЕМ	13
Хмара Т. В. ВІКТОРІЯ АНТОНІВНА МАЛШЕВСЬКА – ВИДАТНИЙ ВЧЕНИЙ І ПЕДАГОГ	14
Вовк О. Ю., Ікрамов В. Б., Лютенко М. А. СЛОБОЖАНСЬКИЙ ПЕРІОД НАУКОВО-ТВОРЧОГО ШЛЯХУ ДОКТОРА МЕДИЧНИХ НАУК, ПРОФЕСОРА МАЛШЕВСЬКОЇ ВІКТОРІЇ АНТОНІВНИ.....	16
СТАТЕВО-ВІКОВА ТА ІНДИВІДУАЛЬНА АНАТОМІЧНА МІНЛИВІСТЬ ОРГАНІВ І СИСТЕМ ОРГАНІЗМУ	21
Бойчук О. М. ОСОБЛИВОСТІ ТОПОГРАФІЇ ОТВОРІВ РЕШІТЧАСТИХ КАНАЛІВ ..22	
Верещакіна В. В., Алексеєва В. В. ВИЗНАЧЕННЯ ПАРАМЕТРІВ БУДОВИ ЧЕРЕПА ЗА ДАНИМИ СПІРАЛЬНОЇ КОМП'ЮТЕРНОЇ ТОМОГРАФІЇ	24
Годованець О. І., Муринюк Т. І. РЕНТГЕНОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ЗАЧАТКІВ ТРЕТІХ МОЛЯРІВ НА РІЗНИХ СТАДІЯХ РОЗВИТКУ	26
Лаврів Л. П., Столяр Д. Б. ЛЕКТИНОГІСТОХІМІЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРИВУШНОЇ ЗАЛОЗИ В ЗАРОДКІВ І ПЕРЕДПЛОДІВ ЛЮДИНИ	28
Лека М. Ю. ОСОБЛИВОСТІ ІННЕРВАЦІЇ ТРИГОЛОВОГО М'ЯЗА ПЛЕЧА У ПЛОДІВ ЛЮДИНИ.....	30
Лебедева А., Коломійченко Ю., Боягіна О., Жарова Н., Боягін В. МЕТРИЧНІ ПАРАМЕТРИ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ ВАРІАТИВНОСТІ СТАТЕВОГО ДИМОРФІЗМУ МОЗОЛИСТОГО ТІЛА ЛЮДЕЙ І ПЕРІОДУ ЗРІЛОГО ВІКУ ЗА ДАНИМИ МРТ-ЗОБРАЖЕНЬ	32
Лопушняк Л. Я., Сухоносів Р. О., Булавка О. Г. АНАТОМІЧНА МІНЛИВІСТЬ ПОВЕРХНЕВИХ М'ЯЗІВ ШІЇ У ПЛОДІВ ЛЮДИНИ 4-10 МІСЯЦІВ.....	34
Орлова Т. В., Степаненко О. Ю. АНАТОМІЧНА МІНЛИВІСТЬ ЦЕНТРАЛЬНОЇ АРТЕРІЇ СІТКІВКИ.....	37
Ошурко А. П., Яремчук Н. І., Олійник І. Ю. МОРФОМЕТРИЧНА МІНЛИВІСТЬ КУТА НИЖНЬОЇ ЩЕЛЕПИ.....	40
Решетілова Н. Б., Процак Т. В., Забродська О. С. ВПЛИВ ВІКОВИХ ЗМІН ВИГИНІВ ХРЕБТА НА ФУНКЦІЮ ДИХАЛЬНОЇ ТА СЕРЦЕВО-СУДИННОЇ СИСТЕМ.....	42

Пірятінська Н. С., Сапричова Л. В., Корокіна І. О. ВИВЧЕННЯ МОРФОМЕТРИЧНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ ВАСКУЛЯРИЗАЦІЇ ЕНТОРИНАЛЬНОЇ ДІЛЯНКИ ГОЛОВНОГО МОЗКУ ЛЮДИНИ РІЗНИХ ВІКОВИХ ГРУП	44
Стельмах Г. Я. ОСОБЛИВОСТІ ЕМБРІОТОПОГРАФІЇ ГРУДНОЇ АОРТИ НАПРИКІНЦІ ПЕРЕДПЛОДОВОГО ПЕРІОДУ ОНТОГЕНЕЗУ ЛЮДИНИ	47
Согуйко Р. Р., Рудницька Х. І., Масна З. З., Челпанова І. В., Пальтов Є. В., Чалий Т. В. ПОРІВНЯННЯ ДИНАМІКИ ПИТОМОГО СКЛАДУ МІНЕРАЛЬНОГО КОМПОНЕНТА КІСТКОВОЇ ТКАНИНИ ЩЕЛЕП ПІСЛЯ НАНЕСЕННЯ КІСТКОРУЙНУЮЧОЇ ТРАВМИ ІНТАКТНИМ ТВАРИНАМ, НА ФОНІ ТРИВАЛОГО ОПІОЇДНОГО ВПЛИВУ ТА ПІСЛЯ ЛІКУВАННЯ ЛІНКОМІЦИНОМ	49
Цуманець І. О., Повар М. А. ОСОБЛИВОСТІ СИНТОПІЧНИХ ЗМІН ОКРЕМИХ ПОВЕРХНЕВИХ М'ЯЗІВ ШИЇ В ПЕРИНАТАЛЬНОМУ ПЕРІОДІ ОНТОГЕНЕЗУ	52
Черно В. С., Зюзін Д. В. ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДА АПРОКСИМАЦІЇ ДЛЯ ДОСЛІДЖЕННЯ ТОПОГРАФО-АНАТОМІЧНОЇ ПРОСТОРОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ВЕНОЗНИХ ПАЗУХ ГОЛОВНОГО МОЗКУ	55
Чоповці І. І. ЕМБРІОТОПОГРАФІЯ КРУГЛИХ ЗВ'ЯЗОК МАТКИ У ПРЕНАТАЛЬНОМУ ПЕРІОДІ ОНТОГЕНЕЗУ	58
Karatieieva S. Yu., Slobodian O. M., Moseychuk Yu. Yu. STUDY OF INDICATORS OF THE MOBILITY BREEDING IN SPORTS PRACTICE.....	60
Karatieieva S. Yu., Slobodian O. M., Honchar H. I. THE SIGNIFICANCE OF INDICATORS THE TOTAL AND PARTIAL BODY SIZE AT FORECASTING PROSPECTS IN SPORTS	62
Karatieieva S. Yu., Slobodian O. M., Goy R. S. THE JUSTIFICATION OF THE MORPHOMETRIC RESEARCH IN SPORT	63
Karatieieva S. Yu., Slobodian O. M., Golovachuk O. K. COMPARATIVE CHARACTERISTIC OF THE ANTROPOMETRIC PARAMETERS OF CHEST	64
Karatieieva S. Yu. THE CHARACTERISTIC OF THE BREAST EXCURSION PARAMETERS BY MEDICAL STUDENTS AND ATHLETES STUDENTS.....	66
Penishkevich Ya. I. DIABETIC RETINOPATHY: PATHOPHYSIOLOGICAL MECHANISMS.....	67
Penishkevich Ya. I. MECHANISMS OF THE DIABETIC RETINOPATHY	68
Protsak T. V., Zabrodska O. S., Reshetilova N. B. FEATURES OF THE MAXILLARY SINUS IN THE ELDERLY PERIOD	69
Protsak T. V., Reshetilova N. B., Zabrodska O. S. FEATURES OF THE MAXILLARY SINUS IN THE SENILE PERIOD OF LIFE.....	71
Protsak T. V., Herman O. I., Voitiuk O. Yu. FEATURES OF EMBRIOGENESIS OF MAXILLARY SINUS	73

Slobodian O. M., Zabrodska O. S. FEATURES OF THE TOPOGRAPHY OF UMBILICAL VEIN.....	75
Slobodian O. M., Zabrodska O. S. ANATOMICAL FEATURES OF BONES FORMATION.....	76
Slobodian O. M., Zabrodska O. S. ANATOMICAL ASPECTS OF LIVER ANATOMY ...	78
Shvets N. V. OBESITY, ARTERIAL HYPERTENSION AND OSTEOARTHRITIS, THE ROLE OF THE ADIKOPINS WITH SUCH AS DESEASES	80
Stoliar D. B., Lavriv L. P. MORPHOMETRIC CHARACTERISTICS OF THE TEMPOROMANDIBULAR JOINT IN HUMANS DURING 4-6TH MONTH OF INTRAUTERINE DEVELOPMENT	82
ПОРІВНЯЛЬНА ТА ФУНКЦІОНАЛЬНА МОРФОЛОГІЯ ОРГАНІВ І СИСТЕМ ОРГАНІЗМУ В ОНТОГЕНЕЗІ.....	84
Деєва Т. В., Степаненко О. Ю. МОРФОФУНКЦІОНАЛЬНИЙ СТАН СЕЛЕЗЕНКИ ЩУРЯТЬ ПІСЛЯ ПРЕНАТАЛЬНОГО γ -ОПРОМІНЕННЯ	85
Загричук О. М., Палій І. Р., Довгалюк А. І., Крамар С. Б. АНАЛІЗ ЦИТОГЕНЕТИЧНОЇ СТАБІЛЬНОСТІ МЕЗЕНХІМАЛЬНИХ СТОВБУРОВИХ КЛІТИН ПУПОВИНИ ЩУРІВ <i>IN VITRO</i>	88
Кононов Б. С., Білаш С. М. РЕАКЦІЯ ЕЛЕМЕНТІВ ГЕМОМІКРОЦИРКУЛЯТОРНОГО РУСЛА БІЛОЇ РЕЧОВИНИ МОЗОЧКА ЩУРІВ, ПІД ВПЛИВОМ КОМПЛЕКСУ ХАРЧОВИХ ДОБАВОК НА РІЗНИХ ТЕРМІНАХ	90
Пикалюк В. С., Мостовой С. О., Пешков М. В., Лавренюк В. Є. МОРФОЛОГІЧНА РЕАКЦІЯ НИЖНІХ ЩЕЛЕП ЛАБОРАТОРНИХ БЛИХ ЩУРІВ НА ЕКЗОГЕННЕ ВВЕДЕННЯ ДОМІШОК МЕТАМФЕТАМІНУ	93
Редько О. С., Довгалюк А. І., Крамар С. Б. ГІСТОЛОГІЧНІ ЗМІНИ ПЕЧІНКИ ЩУРА ПРИ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОМУ ГОСТРОМУ РЕСПІРАТОРНОМУ ДИСТРЕС-СИНДРОМІ	97
Родинський О. Г., Селезньова О. І. ЗМІНИ СТАНУ ДОВІЛЬНИХ М'ЯЗОВИХ ЗУСИЛЬ, ПЕРЕДНІХ КІНЦІВОК ПРИ МЕТАБОЛІЧНОМУ СИНДРОМІ	100
Швец Н. В. ЗМІНИ ДОБОВОГО РИТМУ АРТЕРІАЛЬНОГО ТИСКУ У ПАЦІЄНТІВ З АРТЕРІАЛЬНОЮ ГІПЕРТЕНЗІЄЮ ТА ОСТЕОАРТРОЗОМ ПРИ НАДЛИШКОВІЙ МАСІ ТІЛА	102
Ibrahim Baker, Erokhina Victoria ECTOPIC INTRATHYROIDAL THYMUS IN RATS: A CASE REPORT	104
Suman S, Catereniuc I, Guzun Gh., Turchin R., Suman Ala RESISTANT HUMAN DUODENUM WALL (experimental study).....	105
Toncoglaz C. PELVIC CONGESTION SYNDROME	109

ДОСЯГНЕННЯ АНАТОМО-ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОЇ ХІРУРГІЇ 116

Алай Я. С. ПОРІВНЯННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ РЕЗУЛЬТАТІВ
ПРОТЕЗУВАННЯ БЮГЕЛЬНИМИ ПРОТЕЗАМИ
ТА МЕТАЛОКЕРАМІЧНИМИ МОСТОПОДІБНИМИ ПРОТЕЗАМИ
ПАЦІЄНТІВ З ВКЛЮЧЕНИМИ ДЕФЕКТАМИ ЗУБНИХ РЯДІВ 117

Боднар О. Б., Рошка А. І., Боднар Б. М., Ватаманеску Л. І., Карлійчук Ю. М.,
Чебанов В. Ю. АНАТОМІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ СПИНАЛЬНИХ ДИЗРАФІЙ
НОВОНАРОДЖЕНИХ В АСПЕКТІ ХІРУРГІЧНОГО ЛІКУВАННЯ 118

Гостюк А. В., Максимів О. О. ЗАСТОСУВАННЯ СЕДАТИВНИХ МЕТОДІВ
В СТОМАТОЛОГІЇ 121

Кошарний В. В., Китова І. В., Абдул-Огли Л. В., Кушнарьова К. А.,
Гальперін О. І. ЗМІНИ СПИННОГО МОЗКУ ПРИ БАРОТРАВМИ 122

Боднар О. Б., Рандюк Р. Ю., Боднар Б. М., Карлійчук Ю. М., Чебанов В. Ю.
ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ШКІРНО-ФАСЦІАЛЬНОЇ ПЛАСТИКИ
ДЛЯ ЛІКУВАННЯ ПЛОНІДАЛЬНОГО СИНУСУ У ДІТЕЙ 124

**ПРІОРИТЕТИ ВИКЛАДАННЯ КЛІНІЧНОЇ АНАТОМІЇ
ТА ОПЕРАТИВНОЇ ХІРУРГІЇ 127**

Вовк І. І., Максимів О. О. БЕСІДА З ПАЦІЄНТОМ,
ЯК СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ ПРИЙОМ ПІДГОТОВКИ
СТУДЕНТА У ФОРМУВАННІ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ 128

Донченко С. В., Білаш С. М., Пирог-Заказникова А. В., Олійніченко Я. О.
ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ НА КАФЕДРІ КЛІНІЧНОЇ
АНАТОМІЇ І ОПЕРАТИВНОЇ ХІРУРГІЇ В СУЧАСНИХ УМОВАХ 130

Кобзар О. Б., Дорошенко С. В. ДОСВІД ВИКОРИСТАННЯ
ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ ПРИ ДИСТАНЦІЙНОМУ ВИВЧЕННІ
КЛІНІЧНОЇ АНАТОМІЇ ТА ОПЕРАТИВНОЇ ХІРУРГІЇ 133

Лаврів Л. П. ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ ПРИ ВИКЛАДАННІ
КЛІНІЧНОЇ АНАТОМІЇ ТА ОПЕРАТИВНОЇ ХІРУРГІЇ 135

Олексієнко В. В. ПРІОРИТЕТИ ВИКЛАДАННЯ КЛІНІЧНОЇ АНАТОМІЇ
ТА ОПЕРАТИВНОЇ ХІРУРГІЇ 137

Швець Н. В. ДОСЛІДЖЕННЯ ВПЛИВУ МОДЕЛЮВАННЯ
НА СПРИЙНЯТТЯ ПРО ГОТОВНІСТЬ СТУДЕНТІВ-МЕДИКІВ
ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ПРАКТИКИ 140

Bilash S. M., Pronina O. M., Oliinichenko Ya. O., Koptev M. M., Donchenko S. V.
DISTANCE LEARNING ORGANIZATION FOR FOREIGN STUDENTS AT
THE DEPARTMENT OF CLINICAL ANATOMY AND OPERATIVE SURGERY .. 141

Вовк О.Ю., Ікрамов В.Б., Лютенко М.А.

*Кафедра анатомії людини Харківського національного медичного
університету*

**СЛОБОЖАНСЬКИЙ ПЕРІОД НАУКОВО-ТВОРЧОГО
ШЛЯХУ ДОКТОРА МЕДИЧНИХ НАУК, ПРОФЕСОРА
МАЛШЕВСЬКОЇ ВІКТОРІЇ АНТОНІВНИ**

Вікторія Антонівна народилася 23 березня 1922 року в с. Веселе, Широколанівського району, Миколаївської області у родині працівників сільського господарства. Відмінно закінчила середню школу у 1939 році в м. Олександрії, Кіровоградської області, після чого вступила до Харківського стоматологічного інституту. До початку Другої Світової війни на території України, В.А. Малішевська встигла закінчити два курси інституту, після евакуації, вона продовжила навчання вже на лікувальному факультеті 1-го Харківського медінституту, який закінчила з відзнакою в 1944 році.

**Кафедра анатомії людини Харківського медичного інституту
(кінець 40-х років)**

Отримав медичну освіту, як відмінниці навчання, Вікторії Антонівни запропонували залишитися в аспірантурі при кафедрі анатомії людини ХМІ (зараз ХНМУ), яку в той час очолював видатний Український вчений, професор Р.Д. Синельников.

**На конференції у м. Київ (1950 р.).
Справа наліво: проф. Р.Д. Синельников, проф. М.С. Спіров,
доц. Я.Р. Синельников, проф. П.А. Євдокимов, ас. В.А. Малішевська**

**На захисті кандидатської дисертації Смолкіної Б.М. (Харків, 1952 р.).
В.А. Малішевська друга справа**

В 1952 році В. А. Малішевська під керівництвом проф. Р. Д. Сінельникова блискуче захистила кандидатську дисертацію на тему: «Залози глотки людини та деяких тварин» та отримала науковий ступінь кандидата медичних наук.

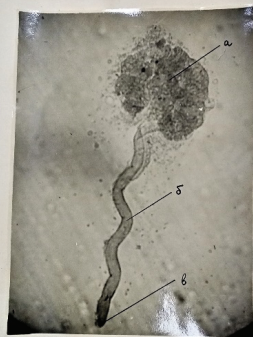
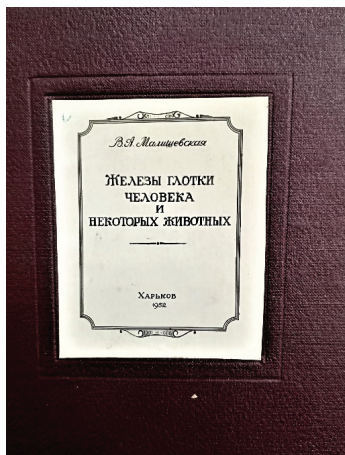

Рис. 226. Изолированная железа каудального отдела боковой стенки глотки обезьяны. (Фотография: об. 30 мк; ок. 5; растяжение меха 27 см).
а - Главный отдел железы;
б - выводной проток;
в - устье выводного протока.

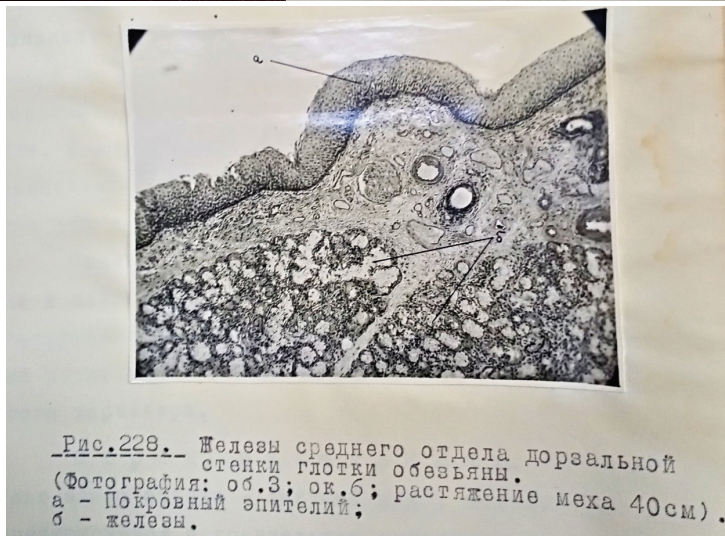
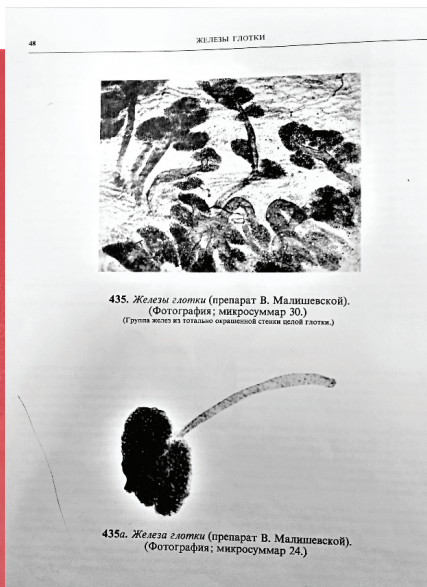
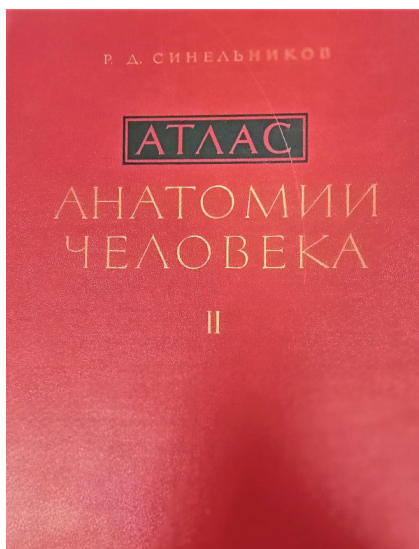

Рис. 228. Железы среднего отдела дорзальной стенки глотки обезьяны. (Фотография: об. 3; ок. 6; растяжение меха 40 см).
а - Покровный эпителий;
б - железы.

Фото з оригіналу дисертації В. А. Малішевської, яка зберігається у бібліотеці ХНМУ

Вікторія Антонівна проявила себе як талановитий вчений і педагог, її творчі здібності зразу помітив Рафаїл Давидович Синельников, якій в цей час працював над атласом анатомії людини. Асистент В. А. Малішевська була зразу долучена до роботи над розділами атласу. Фото та малюнки препаратів з її кандидатської дисертації увійшли у розділ атласу Р. Д. Синельникова, спланхнологія – травна система, залози глотки.

Атлас анатомії людини з препаратами В. А. Малішевської

На превеликий жаль, для Харківської анатомічної школи, потужний науково-творчий потенціал В. А. Малішевської був помічений у масштабах всієї країни, саме тому, у 1956 році Вікторія Антонівна була запрошена на кафедру анатомії людини Чернівецького медичного інституту, де вона пройшла блискучий шлях від асистента до доктора наук, професора, видатного морфолога, науковця та педагога.

Але ж, не звертаючи увагу на зміну місця роботи, В. А. Малішевська продовжувала наукову співпрацю з морфологами Слобожанщини та приймала активну участь у розвитку анатомічної школи України.

**На захисті докторської дисертації Бобіна В.В. (Харків, 1965 р.).
В.А. Малішевська шоста справа**

**Делегація морфологів Слобожанщини на міжнародному конгресі (1969 р.).
В.А. Малішевська четверта зліва**